

# Panostaja Oyj 2Q 2014

**CEO Juha Sarsama**

**CFO Simo Mustila**

# Sisältö

1. 2Q 2014
2. Liiketoimintasegmentit
3. Markkinanäkymät
4. Grano Oy

## Liitteet



1

2Q 2014



# 2Q 2014 KESKEISET TAPAHTUMAT JA TALOUDELLINEN KEHITYS

## Omistuksia kehitettiin aktiivisesti strategian mukaisesti

- » Katsauskaudella Digitaaliset painopalvelut –segmenttiin hankittiin Eriksen Oy:n painoliiketoiminnat.
- » Panostaja Oyj:n omistusosuus nousee 64,6 prosenttiin Digiprint Finland Oy:ssä.
- » Katsauskauden jälkeen myytiin Vindea sekä hankittiin KotiSun.

## Liikevaihto kasvoi, rahoitusasema säilyi hyvänä

- » Liikevaihto 44,8 milj. euroa (41,6 milj. euroa), kasvu 8 %
- » Liikevoitto 2,7 milj. euroa (1,0 milj. euroa), kasvu 1,7 milj. euroa
- » Vertailukautta parempaan liiketulokseen ylsi kaikkiaan kuusi segmenttiä
- » Liiketoiminnan kassavirta 2,6 milj. euroa (1,0 milj. euroa)

# TAKOMAN SANEERAUKSEN TILANNE

- Takoman näkemys on, että merkittävien velkojien puoltaessa ja ollessa edustettuna velkojain toimikunnassa, konsernilla on hyvät edellytykset saada saneerausohjelma, joka turvaa konsernin toimintojen kehittämisen. Asiakkaiden ja toimittajien antaman palautteen perusteella Takomalla on hyvät edellytykset vahvistaa yhtiön toimintaedellytyksiä sekä turvata toiminnan jatkuvuus ja kannattavuus.
- Takoma Oyj:n ja Takoma Gears Oy:n saneerausmenettely etenee suunnitellusti.
  - saneerausohjelmaehdotuksen antaminen 5.6.2014.
- Saneerausohjelma pyritään saamaan hyväksytyksi syyskuun alkuun mennessä.
- Konsernin rakenteen muututtua katsauskauden aikana, yhtiön liiketoiminta on keskittynyt voimansiirtoliiketoiminnan kehittämiseen. Sopeuttamistoimet on viety lähes loppuun huhtikuun loppupuolella ja kustannukset on sopeutettu toimintaa vastaavalle tasolle.

# TAKOMAN TILANNE

- Takoma Oyj keskittyy voimansiirtokomponenttien valmistukseen offshore – ja meriteollisuudelle.
- Jatkuvien toimintojen liikevaihto 7,29 (6,54) milj. euroa, kasvua 11 %.
- Liikevoitto -0,61 (-0,94) milj. euroa. Liikevoittoa rasittaa vielä saneeraukseen liittyvät kulut yhteensä noin 0,4 milj. euroa.
- Tilikauden kokonaistulosta rasittaa n. -1,46 (-1,18) milj. euron tappio lopetetuista liiketoiminnoista.
- Vertailukelpoinen tilauskertymä 7,79 (5,27) milj. euroa - kasvua 2,52 milj. euroa eli 48 %. Tilauskertymä Q1 ja Q2 samalla tasolla - noin 3,9 milj. euroa kvartaalissa
- Tilauskanta 4,90 (vertailukelpoinen 5,33) milj. euroa. Laskua vertailukaudesta 8 %, mutta pysynyt Q1 tasolla.
- Takoma Gears Oy:lle on myönnetty uusi 2,0 milj. euron rahoituslimiitti asiakassaataville.

# YHTEENVETO

## Helmikuu 2014 – Huhtikuu 2014 (3 kk)

- Liikevaihto 44,8 milj. euroa (41,6 milj. euroa), kasvua 8 %.
- Liikevoitto 2,7 milj. euroa (1,0 milj. euroa), kasvua 1,7 milj. euroa.
- Tulos ennen veroja 2,1 milj. euroa (0,2 milj. euroa).
- Tulos/osake (laimentamaton) 0,4 senttiä (-1,9 senttiä).
- Kassavirta liiketoiminnasta 2,6 milj. euroa (1,0 milj. euroa).

## Marraskuu 2013 – Huhtikuu 2014 (6 kk)

- Liikevaihto 87,2 milj. euroa (79,6 milj. euroa), kasvua 10 %.
- Liikevoitto 3,6 milj. euroa (0,7 milj. euroa), kasvua 2,9 milj. euroa.
- Tulos ennen veroja 2,0 milj. euroa (-0,8 milj. euroa).
- Tulos/osake (laimentamaton) -3,6 senttiä (-5,6 senttiä).
- Kassavirta liiketoiminnasta oli 4,1 milj. euroa (2,3 milj. euroa).

# YHTEENVETO

## HELMIKUU 2014 - HUHTIKUU 2014

### **Liikevaihdon kasvu 3,2 milj. euroa**

- Vertailukautta parempaan liikevaihtoon ylsi seitsemän kahdeksasta segmentistä.
- Digitaalisten painopalveluiden yritysostosta sekä orgaanisesta kasvusta 1,8 milj. euroa.
- Turvallisuus –segmentin yritysostosta ja orgaanisesta kasvusta 0,6 milj. euroa.
- Lämpökäsittely-segmentin orgaanisesta kasvusta 0,4 milj. euroa.
- Yritysostojen vaikutus 3,2 milj. euron liikevaihdon kasvuun oli 1,2 milj. euroa.

### **Liikevoiton kasvu 1,7 milj. euroa**

- Vertailukautta parempaan liiketulokseen ylsi kuusi kahdeksasta segmentistä.
- Liikevoiton kasvuun vaikutti erityisesti Digitaaliset painopalvelut -, Helat- ja Lämpökäsittely-segmenttien parantunut tuloskehitys.

# TULOSLASKELMA, KONSERNI Q2

EUR 1 000	2/14-4/14	2/13-4/13	Erotus	Muutos-%
<b>Liikevaihto</b>	<b>44 805</b>	<b>41 595</b>	<b>3 210</b>	<b>7,7 %</b>
Liiketoim. muut tuotot	217	250	-33	-13,2 %
Kulut yhteensä	40 814	39 136	1 678	4,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	1 488	1 739	-251	-14,4 %
<b>Liikevoitto/-tappio</b>	<b>2 720</b>	<b>970</b>	<b>1 750</b>	<b>180,4 %</b>
Rahoitustuotot ja -kulut	-618	-736	118	16,0 %
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	5	-12	17	141,7 %
<b>Tulos ennen veroja</b>	<b>2 107</b>	<b>222</b>	<b>1 885</b>	<b>849,1 %</b>
Verot	-815	-502	-313	-62,4 %
<b>Voitto/tappio jatkuvista liiketoiminnoista</b>	<b>1 293</b>	<b>-280</b>	<b>1 573</b>	<b>561,8 %</b>
Voitto/tappio myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista	-193	-395	202	51,1 %
<b>Tilikauden voitto/tappio</b>	<b>1 100</b>	<b>-675</b>	<b>1 775</b>	<b>263,0 %</b>
Jakautuminen				
Emoyhtiön osakkeenomistajille	215	-995	1 210	121,6 %
Määräysvallattomille osakkeenomistajille	886	320	566	176,7 %

# TULOSLASKELMA, KONSERNI KUMULATIIVINEN

EUR 1 000	11/13–4/14 (6 kk)	11/12–4/13 (6 kk)	Erotus	Muutos-%
<b>Liikevaihto</b>	<b>87 209</b>	<b>79 603</b>	<b>7 606</b>	<b>9,6 %</b>
Liiketoim. muut tuotot	687	430	257	59,8 %
Kulut yhteensä	81 309	76 214	5 095	6,7 %
Poistot ja arvonalentumiset	2 965	3 082	-117	-3,8 %
<b>Liikevoitto/-tappio</b>	<b>3 622</b>	<b>737</b>	<b>2 885</b>	<b>391,5 %</b>
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 335	-1 450	115	7,9 %
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	-296	-113	-183	161,9 %
<b>Tulos ennen veroja</b>	<b>1 991</b>	<b>-826</b>	<b>2 817</b>	<b>341,0 %</b>
Verot	-1 729	-1 001	-728	-72,7 %
Voitto/tappio jatkuvista liiketoiminnoista	<b>262</b>	<b>-1 827</b>	<b>2 089</b>	<b>114,3 %</b>
Voitto/tappio myydyistä ja lopetetuista liiketoiminnoista	-1 422	-951	-471	-49,5 %
<b>Tilikauden voitto/tappio</b>	<b>-1 160</b>	<b>-2 778</b>	<b>1 618</b>	<b>58,2 %</b>
Jakautuminen				
Emoyhtiön osakkeenomistajille	-1 827	-2 888	1 061	36,7 %
Määräysvallattomille osakkeenomistajille	667	110	557	506,4 %

# LIKEVAIHTO JA KANNATTAVUUS, KONSERNI NELJÄNNESVUOSITTAIN

Milj. euroa	Q2/14	Q1/14	Q4/13	Q3/13	Q2/13	Q1/13	Q4/12	Q3/12
Liikevaihto	44,8	42,4	46,8	40,6	41,6	38,0	39,8	36,7
Liikevoitto	2,7	0,9	2,6	-0,1	1,0	-0,2	0,0	1,3
Tilikauden voitto	1,1	-2,3	-1,0	-1,8	-0,7	-2,1	-3,1	0,7
Jakautuminen:								
Emoyhtiön osakkeenomistajien osuus	0,2	-2,1	-0,4	-1,4	-1,0	-1,9	-2,8	1,0
Määräysvallattomien omistajien osuus	0,9	-0,2	-0,6	-0,4	0,3	-0,2	-0,3	-0,2

# LIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN, Q2

EUR 1 000	2/14-4/14	2/13-4/13	Erotus	Muutos %
Digitaaliset painopalvelut	15 237	13 393	1 845	13,8 %
Turvallisuus	8 364	7 781	583	7,5 %
Lisäarvologiikka	7 281	7 170	112	1,6 %
Takoma	3 775	3 487	287	8,2 %
Sisäkattomateriaalit	2 891	3 004	-113	-3,8 %
Helat	3 153	3 146	7	0,2 %
Autovaraosat	2 551	2 466	85	3,4 %
Lämpökäsittely	1 600	1 244	357	28,7 %
Muut	0	17	-17	-100,0 %
Eliminoinnit	-48	-113	65	-57,4 %
Konserni yhteensä	44 805	41 595	3 209	7,7 %

# LIKEVAIHTO SEGMENTEITTÄIN, KUMULATIIVINEN

EUR 1 000	11/13-4/14	11/12-4/13	Erotus	Muutos %
Digitaaliset painopalvelut	28 807	24 323	4 484	18,4 %
Turvallisuus	16 638	15 368	1 270	8,3 %
Lisäarvologiikka	14 621	14 246	375	2,6 %
Takoma	7 293	6 539	754	11,5 %
Sisäkattomateriaalit	5 558	5 979	-421	-7,0 %
Helat	5 685	6 142	-457	-7,4 %
Autovaraosat	5 114	4 958	156	3,1 %
Lämpökäsittely	3 616	2 311	1 306	56,5 %
Muut	0	42	-42	-100,0 %
Eliminoinnit	-123	-305	183	-59,8 %
Konserni yhteensä	87 209	79 603	7 607	9,6 %

# LIKEVAIHTO, SEGMENTIT NELJÄNNESVUOSITTAIN

Milj. euroa	2Q/14	1Q/14	4Q/13	3Q/13	2Q/13	1Q/13	4Q/12	3Q/12
Digitaaliset painopalvelut	15,2	13,6	14,2	12,3	13,4	10,9	9,5	8,3
Turvallisuus	8,4	8,3	9,5	7,0	7,8	7,6	8,0	6,4
Lisäarvologistiikka	7,3	7,3	8,1	7,6	7,2	7,1	7,2	7,5
Takoma	3,8	3,5	4,0	3,6	3,5	3,1	7,0	6,7
Sisäkattomateriaalit	2,9	2,7	3,2	3,5	3,0	3,0		
Helat	3,2	2,5	3,0	2,8	3,1	3,0	2,5	2,3
Autovaraosat	2,6	2,6	2,7	2,6	2,5	2,5	2,9	2,6
Lämpökäsittely	1,6	2,0	2,1	1,3	1,2	1,1	1,8	1,8
Muut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Eliminoinnit	0,0	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	-0,2	0,9	1,0
Konserni yhteensä	44,8	42,4	46,8	40,6	41,6	38,0	39,8	36,7

# LIIKETULOS SEGMENTEITTÄIN, Q2

EUR 1 000	2/14-4/14	2/13-4/13	Erotus	Muutos %
Digitaaliset painopalvelut	2 243	1 673	570	34,1 %
Turvallisuus	127	359	-232	-64,6 %
Lisäarvologistiikka	413	278	136	48,8 %
Takoma	-265	-465	200	43,0 %
Sisäkattomateriaalit	365	92	273	298,0 %
Helat	317	-164	481	293,6 %
Autovaraosat	110	126	-16	-12,8 %
Lämpökäsittely	37	-328	365	111,2 %
Muut	-627	-600	-26	-4,4 %
Konserni yhteensä	2 720	970	1 750	180,5 %

# LIIKETULOS SEGMENTEITTÄIN, KUMULATIIVINEN

EUR 1 000	11/13-4/14	11/12-4/13	Erotus	Muutos %
Digitaaliset painopalvelut	3 273	2 705	568	21,0 %
Turvallisuus	271	201	71	35,3 %
Lisäarvologistiikka	620	365	255	70,0 %
Takoma	-611	-937	326	34,8 %
Sisäkattomateriaalit	467	339	128	37,8 %
Helat	383	-380	763	200,7 %
Autovaraosat	265	284	-19	-6,7 %
Lämpökäsittely	238	-621	859	138,4 %
Muut	-1 285	-1 219	-66	-5,4 %
Konserni yhteensä	3 622	737	2 885	391,3 %

# LIIKETULOS, SEGMENTIT NELJÄNNESVUOSITTAIN

Milj. euroa	2Q/14	1Q/14	4Q/13	3Q/13	2Q/13	1Q/13	4Q/12	3Q/12
Digitaaliset painopalvelut	2,2	1,0	1,9	1,7	1,7	1,0	1,9	1,0
Turvallisuus	0,1	0,1	1,0	0,4	0,4	-0,2	0,5	0,0
Lisäarvologistiikka	0,4	0,2	0,8	0,5	0,3	0,1	0,6	0,5
Takoma	-0,3	-0,3	-0,3	-2,9	-0,5	-0,5	-2,9	-0,5
Sisäkattomateriaalit	0,4	0,1	0,2	0,3	0,1	0,2		
Helat	0,3	0,1	0,0	0,2	-0,2	-0,2	0,1	0,1
Autovaraosat	0,1	0,2	0,2	0,3	0,1	0,2	0,5	0,3
Lämpökäsittely	0,0	0,2	-0,7	-0,1	-0,3	-0,3	0,2	0,2
Muut	-0,6	-0,7	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6	-0,8	-0,2
Konserni yhteensä	2,7	0,9	2,6	-0,1	1,0	-0,2	0,0	1,3

# SEGMENTTIEN KEHITYS

Yhtiö	Päähuomio
<b>Digitaaliset painopalvelut *</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Katsauskaudella DMP osti Eriksen Oy:n painoliiketoiminnan.</li><li>• Liikevaihto kasvoi yrityskauppojen ansiosta merkittävästi, myös tulos parani selvästi yritysjärjestelyihin liittyvistä kuluista huolimatta.</li><li>• Katsauskauden jälkeen on päätetty fuusioda DMP Oy Kopijyvä Oy:hyn. Yhtiön uusi nimi on Grano Oy.</li></ul>
<b>Turvallisuus</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Liikevaihdon kasvu johtui segmentin orgaanisesta kasvusta sekä Lappeenrannan Lukko- ja Varustepalvelun hankinnasta toukokuussa 2013</li><li>• Liikevoitto kehittyi suotuisasti, vaikkakin tuotekehityskustannusten poistot rasittavat liikevoittoa. Fleximin uuden sukupolven Flexim Safea –ratkaisun osalta on käynnissä useita isoja hankkeita.</li></ul>
<b>Lisäarvologistiikka</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Liikevaihdon ja tuloksen myönteinen kehitys jatkui.</li><li>• Liikevaihdon kasvun taustalla 05/2012 hankittu HSG Logistics sekä uudet asiakkuudet.</li><li>• Segmentti on katsauskauden jälkeen myyty 05/2014.</li></ul>
<b>Takoma</b>	<ul style="list-style-type: none"><li>• Takoman jatkuvien toimintojen liikevaihto parani ja liiketappion pieneneminen jatkui.</li><li>• Parkanon tehtaan tilauskertymä on yli 40 % korkeampi kuin edellisvuonna.</li></ul>

# SEGMENTTIEN KEHITYS

Yhtiö	Päähuomio
Sisäkattomateriaalit	<ul style="list-style-type: none"><li>• Rakentamisen suhdanne on edelleen heikko ja kilpailu asennustöistä kova.</li><li>• Heikosta taloustilanteesta huolimatta on segmentin tulos pysynyt positiivisena.</li></ul>
Helat	<ul style="list-style-type: none"><li>• Segmentin markkinatilanne on edelleen kiristynyt ja hintakilpailua on havaittavissa entistä voimallisemmin.</li><li>• Molempien operatiivisten yhtiöiden kannattavuus on kuitenkin selvästi parantunut edellisvuodesta.</li></ul>
Autovaraosat	<ul style="list-style-type: none"><li>• Talvikausi oli tammikuuta lukuun ottamatta kaupallisesti heikko lauhojen säiden ja kuluttajien varovaisuuden takia.</li><li>• Liikevoitto säilyi edellisvuoden tasolla.</li><li>• Turun toimipiste avattiin tammikuussa.</li></ul>
Lämpökäsittely	<ul style="list-style-type: none"><li>• Markkinatilanne on rauhallisen aktiivinen, mutta tulevaisuus on edelleen epävarma.</li><li>• Katsauskaudella tapahtui merkittävä lisäys pienten lämpökäsittelyuunien myynnissä.</li></ul>

# TASE, KONSERNI

EUR 1 000	4/2014	4/2013	Erotus
Liikearvo	42 477	43 785	-1 309
Muut aineettomat hyödykkeet	8 439	9 833	-1 395
Aineelliset hyödykkeet	10 278	19 537	-9 259
Osuudet osakkuusyhtiöissä	3 652	3 710	-58
Laskennalliset verosaamiset	3 338	4 629	-1 291
Muut erät	8 985	8 722	263
Pitkäaikaiset varat yhteensä	77 168	90 216	-13 048
Vaihto-omaisuus	15 366	20 051	-4 685
Myyntisaamiset ja muut saamiset	31 095	29 627	1 468
Myytävissä olevat rahoitusvarat	6 400	0	6 400
Rahavarat	7 181	8 632	-1 451
Lyhytaikaiset varat yhteensä	60 042	58 310	1 732
Myytävissä olevat pitkäaikaiset omaisuuserät			0
<b>VARAT YHTEENSÄ</b>	<b>137 210</b>	<b>148 526</b>	<b>-11 316</b>
Oma pääoma	25 571	24 594	978
Määräysvallattomien osuus	15 661	20 216	-4 555
Oma pääoma yhteensä	41 232	44 810	-3 578
Laskennallinen verovelka	1 216	2 301	-1 085
Oman pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina	14 623	14 489	134
Pitkäaikaiset velat	31 485	39 451	-7 966
Lyhytaikaiset velat	48 654	47 476	1 179
Velat yhteensä	95 978	103 717	-7 739
Myytävissä oleviin omaisuuseriin liittyvät velat			0
<b>OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ</b>	<b>137 210</b>	<b>148 526</b>	<b>-11 316</b>

# TASEEN MERKITTÄVIMMÄT MUUTOKSET

## 2Q/2014 – 2Q/2013

- **Käyttöpääomaerät ja liiketoimintojen ostot ja myynnit**
  - Vertailukauden aikana toteutetuilla yrityshankinnoilla ja -myynneillä oli merkittävä vaikutus käyttöpääomaerien muutoksiin (varasto, myyntisaamiset, ostovelat)
- **Liikearvo ja muut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet - 11,9 milj. euroa**
  - Vertailukauden yritysmyyntien ja –hankintojen vaikutukset
- **Laskennalliset verosaamiset -1,3 milj. euroa**
  - Verokannan muutoksesta aiheutunut verosaamisten pieneneminen
- **Velat yhteensä -7,7 milj. euroa**
  - Myytyjen ja hankittujen yritysten vaikutus sekä Takoman tyttärien konkurssit. Lisäksi Takoman pitkäaikaisten velkojen luokittelu lyhytaikaisiin.
- **Taseeseen liittyvät Panostajan tavoitteet:**
  - Oman pääoman tuotto 20 %
  - Omavaraisuusaste 40 % (omaan pääomaan sisällytetään pääomalainat)

# RAHAVIRTALASKELMA, KONSERNI

## MARRASKUU–HUHTIKUU (6 KK)

EUR 1 000	4/2014	4/2013	Muutos
<b>Liiketoiminnan nettorahavirta</b>	<b>4 123</b>	<b>2 279</b>	<b>1 844</b>
<b>Investointien nettorahavirta</b>	<b>-4 330</b>	<b>-12 311</b>	<b>7 981</b>
Lainojen nostot	6 064	18 839	-12 775
Lainojen takaisinmaksut	-7 298	-9 389	2 091
Osakeanti			0
Hybridilaina			0
Sijoitukset sijoitusrahasto-osuuksiin			0
Omien osakkeiden myynti	12	22	-10
Maksetut osingot ja oman pääoman palautukset	-1 577	-3 156	1 579
<b>Rahoituksen nettorahavirta</b>	<b>-2 799</b>	<b>6 316</b>	<b>-9 115</b>
Rahavirtojen muutos	<b>-3 006</b>	<b>-3 716</b>	<b>710</b>

# Näkymät 2014

Panostaja säilyttää 21.5.2014 annetun tulosohjeistuksen ennallaan:

**Konsernin vertailukelpoisen liikevaihdon arvioidaan tilikaudella 2014 olevan 12 – 17 % suurempi kuin tilikaudella 2013 (137,0 milj. euroa). Konsernin vertailukelpoisen liikevoiton (1,6 milj. euroa) arvioidaan paranevan merkittävästi tilikaudella 2014.**

Tulosohjauksessa on huomioitu Takoma-segmentin lopetetut liiketoiminnot sekä Lisäarvologistiikka- ja Kannake-segmenttien poistuminen konsernista.

# 2

## LIIKETOIMINTASEGMENTIT



# 10–15 KASVAVAN PK-YRITYKSEN OMISTUS

Yritys	Sijoitusvuosi	Omistusosuus	Segmentti
Flexim Security	2007	70 %	Turvallisuus
Heatmasters	2007	80 %	Lämpökäsittely
KL-Varaosat	2007	75 %	Autovaraosat
Suomen Helakeskus	2007	95 %	Helat
Takoma	2007	63 %	Takoma
Grano (Kopijyvä, DMP)	2008, 2012	65 % *	Digitaaliset painopalvelut
Selog	2012	60 %	Sisäkattomateriaalit
KotiSun	2014	60 %	Talotekniikkaremontointi

Osakkuusyhtiöt: Ecosir Group Oy 49,78 %, Spectra Yhtiöt Oy 39,0 %.

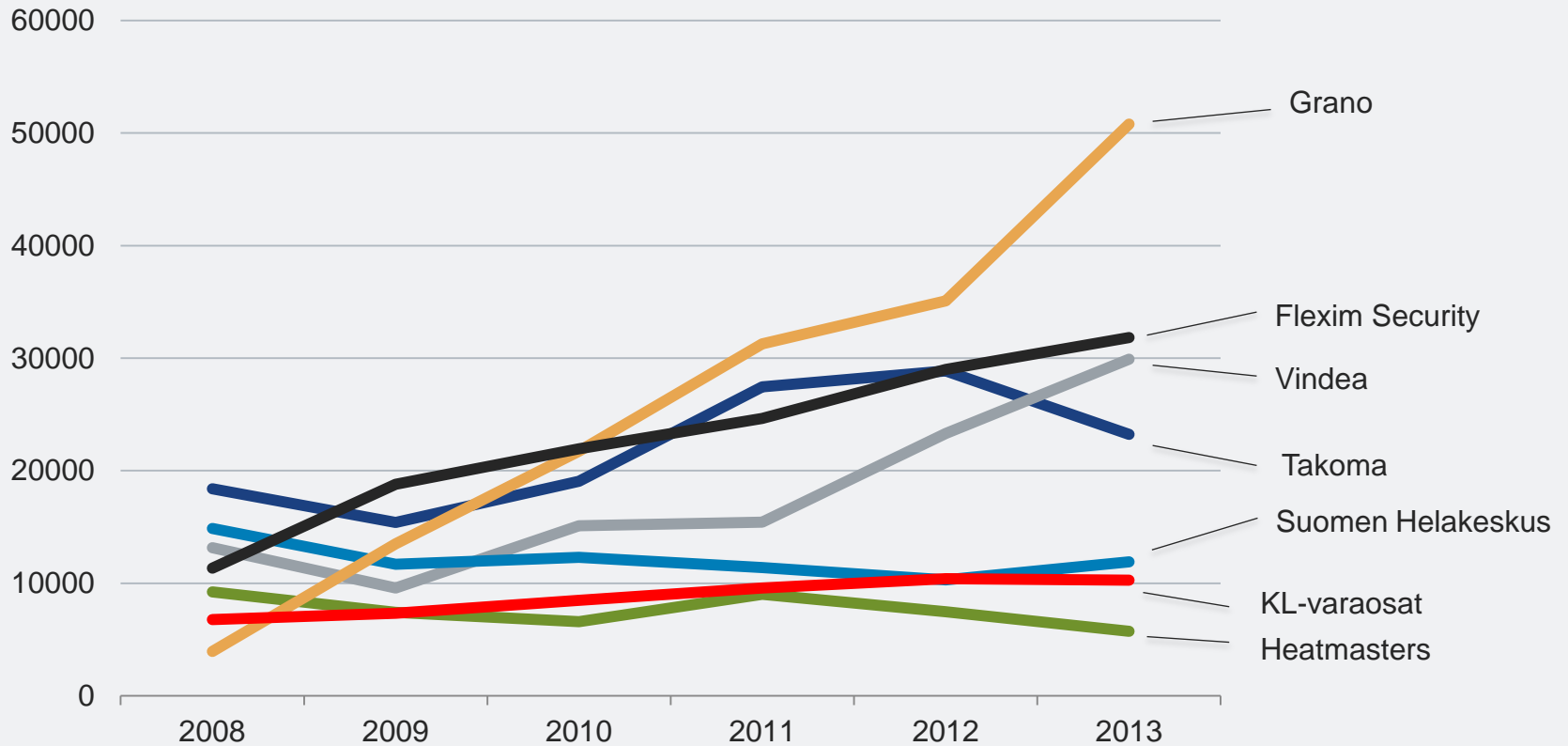
Vindea myyty 05/2014

Toimex myyty 12/2013

\* Digitaaliset painopalvelut -segmentissä on sovittu järjestelystä, jonka lopputuloksena Panostaja Oyj:n omistusosuus nousee 64,6 prosenttiin segmentin emoyhtiö Digiprint Finland Oy:ssä. Aikaisempi omistusosuus oli 56,4%. Järjestelyn yhteydessä yhtiön avainhenkilöiltä lunastetaan Digiprint Finland Oy:n osakkeita, jotka pääosin mitätöidään. Järjestely saadaan päätökseen arviolta 30.6.2014 mennessä.

# LIKEVAIHDON KASVU ON JATKUNUT PITKÄLLÄ AIKAVÄLILLÄ

Liikevaihdon kehitys 2008–2013



Selog (11/2012)  
DMP (12/2012)

# SEGMENTTIEN KEHITYS

Yhtiö	Asiakkaat	Liikevaihto Q1-Q2 2014	Liiketulos Q1-Q2 2014
<b>Digitaaliset painopalvelut *</b>	Julkishallinto, oppilaitokset, yrityssektori mm. kaupan ja valmistavan teollisuuden yritykset, rakennusliikkeet	 28,8 milj. euroa, + 18 %	 3,3 milj. euroa, + 21 %
<b>Turvallisuus</b>	Suuret yritykset ja pk-yritykset, kauppakeskukset, isännöitsijä- ja talo- ja huolto-yritykset, kiinteistö- ja asunto-yritykset, rakennusliikkeet sekä yksityishenkilöt	 16,6 milj. euroa, + 8 %	 0,3 milj. euroa, + 35 %
<b>Lisäarvo-logistiikka</b>	Suuret konepajayhtiöt	 14,6 milj. euroa, + 3 %	 0,6 milj. euroa, + 70 %
<b>Takoma</b>	Laiva- ja offshore-teollisuus sekä voimalaitosmoottori-, työkone- ja voimansiirtolaitevalmistajat	 7,3 milj. euroa, + 12 %	 -0,6 milj. euroa, +35 %

\*) DMP-Digital Media Partners Oy hankinta 12/2012

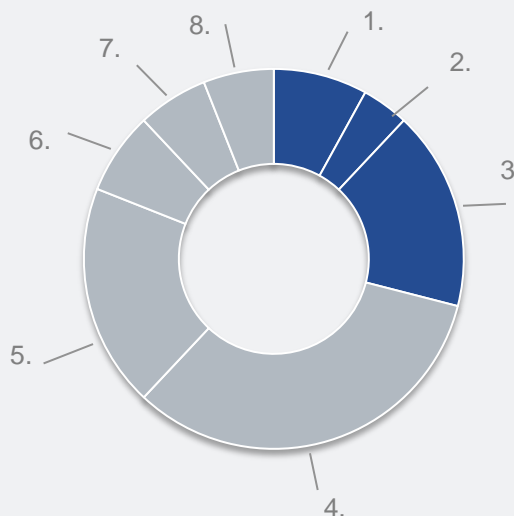
# SEGMENTTIEN KEHITYS

Yhtiö	Asiakkaat	Liikevaihto Q1-Q2 2014	Liiketulos Q1-Q2 2014
<b>Sisäkatto- materiaalit</b>	Sisäkattourakoitsijat	 5,6 milj. euroa, - 7 %	 0,5 milj. euroa, + 38 %
<b>Helat</b>	Ovi- ja ikkunavalmistajat sekä rakennusliikkeet sekä keittiökaluste- ja huonekaluvalmistajat	 5,7 milj. euroa, - 7 %	 0,4 milj. euroa, + 201 %
<b>Autovaraosat</b>	Autokorjaamot, jälleen- ja vähittäismyyjät sekä yksityiset kuluttajat, kunnat, pelastuslaitokset	 5,1 milj. euroa, + 3 %	 0,3 milj. euroa, - 7 %
<b>Lämpökäsittely</b>	Konepaja-, voima- ja prosessiteollisuus kotimaassa ja ulkomailla. Koneita ja laitteita kuten uuneja ja liikuteltavia käsittelykoneita sekä tarvikkeita viedään yli 20 eri maahan	 3,6 milj. euroa, + 57 %	 0,2 milj. euroa, + 138 %

# TOIMIALOJEN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT – TEKNOLOGIATEOLLISUUS

- Suomi yhdessä muiden Länsi-Euroopan maiden kanssa on jäämässä kroonisesti jälkeen maailmantalouden kasvuvauhdista ja Suomi on ajautunut Euroopan kriisimaiden joukkoon.
- Teollisuustuotannon pudotus jatkuu, vaikkakin odotukset maailmantalouden kasvun nopeutumisesta ovat jonkin verran parantuneet viime kuukausina. Tällä hetkellä vientinäköymä Suomelle on hieman parantunut.
- Myös yksikkökustannusten kehitys Suomessa on ollut viime vuosina epäedullisempää kuin kilpailijamaissa.
- Makrotalouden muuttujien vaikutuksia eri teollisuuden aloille on edelleen vaikea tulkita ja näköymä tulevaisuuteen on lyhyt. Ukrainan kriisin mahdollisesti laajetessa teknologiateollisuuden vienti Venäjälle voi romahtaa useita kymmeniä prosentteja

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin Q2 2014



1. Takoma	8 %
2. Lämpökäsittely	4 %
3. Lisäarvologistiikka	17 %
4. Digitaaliset painopalvelut	33 %
5. Turvallisuus	19 %
6. Helat	7 %
7. Sisäkattomateriaalit	6 %
8. Autovaraosat	6 %

**TEKNOLOGIATEOLLISUUS  
YHTEENSÄ 29 %**



Lähde: Panostaja Oyj, Teknologiateollisuus ry, Tilastokeskus

# TOIMIALOJEN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT – DIGITAALISET PAINOPALVELUT

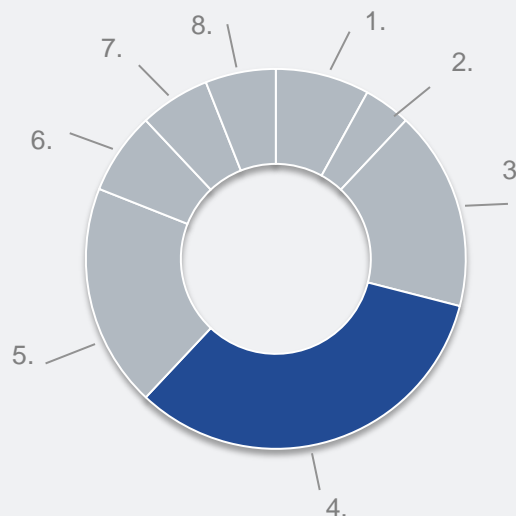
## Perinteinen painaminen

- Painomarkkinoilla on ylikapasiteettia ja painojen käyttöaste on alhainen. Painojen kokonaisvolyymit ovat laskussa.

## Digitaalinen painaminen

- Digipainamisen markkinoiden ennustetaan kasvavan Suomessa seuraavat 10 vuotta n. 10 – 20 % vuodessa.
- Alan konsolidaatiokehitys jatkuu ja pienten toimijoiden määrä laskee edelleen. Digitaalisessa painamisessa markkinoilletulokynnys on korkea.
- Digitaalinen painaminen ei tule kokonaan syrjäyttämään perinteistä painamista, vaan lähentyä laadullisesti ja kustannustehokkuudessa perinteistä offsetpainamista.
- Painopalveluiden asiakkaita ovat ensisijaisesti teollisuus, kauppa, julkishallinto, oppilaitokset ja yritykset sekä teknisissä piirustuksissa rakennusliikkeet. Voimakkaimmin kasvavat suurkuvatulostaminen ja 4-väriset digipainopalvelut.

## Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin Q2 2014



1. Takoma	8 %
2. Lämpökäsittely	4 %
3. Lisäarvologistiikka	17 %
4. <b>Digitaaliset painopalvelut</b>	<b>33 %</b>
5. Turvallisuus	19 %
6. Helat	7 %
7. Sisäkattomateriaalit	6 %
8. Autovaraosat	6 %

**DIGITAALISET PAINOPALVELUT  
YHTEENSÄ 33 %**

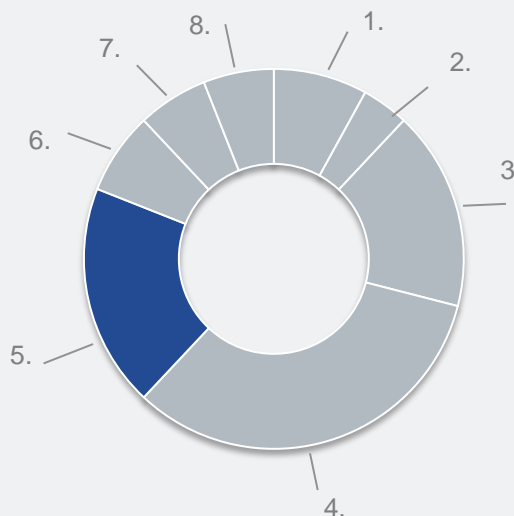
**GRANO**

Lähde: Panostaja Oyj, Grano Oy, Graafinen teollisuus

# TOIMIALOJEN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT – TURVALLISUUS

- Turvallisuusalan kehitys on ollut tasaista ja taantumien vaikutukset jäävät yksityisellä turvallisuusallalla vähäisiksi tai ne olivat lähtökohtaisesti lyhytaikaisia.
- Alan kysyntä on pääosin riippumatonta lyhyen aikavälin suhdannevaihteluista.
- Turvallisuusalan hyödykkeiden kysyntä ei ole suoraan riippuvaista asiakasyritysten omasta menestyksestä.
- Suhdannevaihteluja ovat tasanneet asennettujen turvallisuusjärjestelmien ja -laitteiden modernisointi-, ylläpito- ja huoltotyöt sekä yritysten, valtio- ja kuntaorganisaatioiden turvallisuuspalvelujen ulkoistaminen.
- Korjaus- ja kunnossapitorakentaminen luovat tasaista kysyntää.
- Turvallisuusteknologia lähentyy ICT-ratkaisuja niin teknologian kuin palveluiden osalta.

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin Q2 2014



1. Takoma	8 %
2. Lämpökäsittely	4 %
3. Lisäarvologistiikka	17 %
4. Digitaaliset painopalvelut	33 %
5. Turvallisuus	19 %
6. Helat	7 %
7. Sisäkattomateriaalit	6 %
8. Autovaraosat	6 %

**TURVALLISUUS YHTEENSÄ 19 %**

**Flexim Security**

Lähde: Panostaja Oyj, Flexim Security Oy, Finnsecurity ry

# TOIMIALOJEN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT – RAKENTAMINEN

- Rakentamisen määrä supistuu tänä vuonna vielä prosenttiin, mutta sen arvioidaan kääntyvän kasvuun vuonna 2015.
- Rakennuskannan kasvu, sen vanheneminen ja teknisen laadun nostaminen nykytasolle kasvattavat korjausrakentamisen tarvetta tulevaisuudessa. Korjausrakentaminen ohitti viime vuonna uudisrakentamisen määrän.
- Toimitilarakentaminen kääntyy vihdoinkin kasvuun ja talonrakentamisen aloitusmäärät ovat hieman nousussa.
- Rakennustuoteteollisuuden volyyymi sekä kannattavuus laskivat viime vuonna ja suhdannenäkymät ovat edelleen epävarmat

	2012	2013	2014E
Rakentamisen määrän muutokset %	- 4,8	- 2,7	- 1,0
Talonrakentaminen %	- 5,1	- 4,4	- 0,9
Korjausrakentaminen %	+ 2,5	+ 2,5	+ 3,0

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin Q2 2014



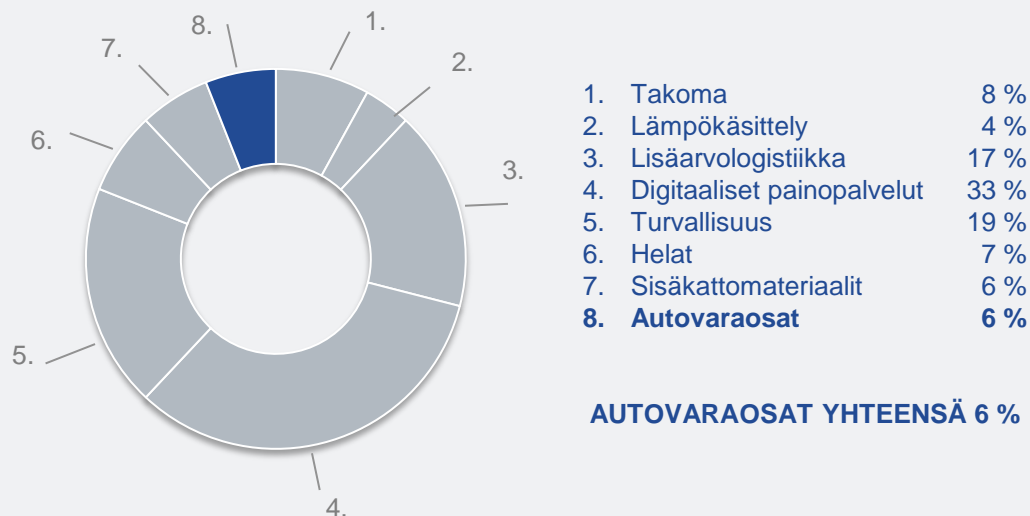
KotiSun mukana 5/2014 alkaen.

Lähde: Panostaja Oyj, Rakennusteollisuus ry, Tilastokeskus

# TOIMIALOJEN TULEVAISUUDENNÄKYMÄT – AUTOVARAOSAT

- Erikoiskaupan uskotaan kehittyvän suotuisasti.
- Konseptipohjainen ketjuliiketoiminta edistää hintakilpailukykyä sekä laatu- ja palvelutasoa.
- Monikanavaisuus (fyysiset kauppapaikat, jälleenmyyjät, verkkokauppa, jne.) parantaa kuluttajien tavoittamista, mutta lisäävät mm. kansainvälistä kilpailua.
- Suomen Mercedes Benz- ja BMW-autokannan ikäjakauma kasvattaa näiden merkkien alkuperäisvaraosien kysyntää.

Liikevaihdon jakautuminen segmenteittäin Q2 2014



**AUTOVARAOSAT YHTEENSÄ 6 %**

**KL-Varaosat**

Lähde: Panostaja Oyj, KL-Varaosat Oy, Erikoiskaupan liitto ry

# 3

## MARKKINANÄKYMÄT



# YRITYSKAUPPAMARKKINAN NÄKYMÄT

## Yrityskaupat

- » Yrityskauppamarkkinoilla on aktiivisesti selvästi lisääntynyt
- » Uusia mahdollisuuksia sekä uusiin yritysostoihin että irtaantumisiin

## Rahoitus

- » Rahoitusta hyviin hankkeisiin on saatavilla.
- » Yritysten hinnat pysynevät maltillisina vielä pitkään – private equity -hinnoittelu ei ole seurannut pörssien hinnoittelua

## Panostaja

- » Edelleen täydennysostoja valikoiden
- » Uusien toimialojen valmistelu
- » Irtaantumisia harkiten

# PANOSTAJAN NÄKYMÄT

## Panostaja

- » Keskittyminen omistaja-arvon kasvattamiseen nykyisiä liiketoiminta-segmenttejä kehittämällä
- » Yritysostoja valikoidusti täydennysostoin
- » Uusien liiketoiminta-alueiden kartoitus – irtaantumisia markkinatilannetta seuraten

## Segmentit

- » Näkymät eri segmenteissä vaihtelevat varovaisen positiivisista neutraaleihin, segmentistä riippuen
- » Fokus kannattavuuden parantamisessa ja Takoman yrityssaneerauksen onnistumisessa

## Epävarmuustekijät

- » Teknologiateollisuuden ennustettavuuden haasteet tai näkymien muuttuminen heikommaksi voivat aiheuttaa konserni-liikearvojen alaskirjaustarpeita
- » Rahoitusmarkkinoiden epävarmuus voi vaikuttaa nopeastikin eri segmenttien näkymiin
- » Ukrainan kriisin laajeneminen voi pitkittää taloudellista elpymistä
- » Irtantumisten lykkääntyminen yrityskauppamarkkinan heikosta hinnoittelusta johtuen



LIITTEET

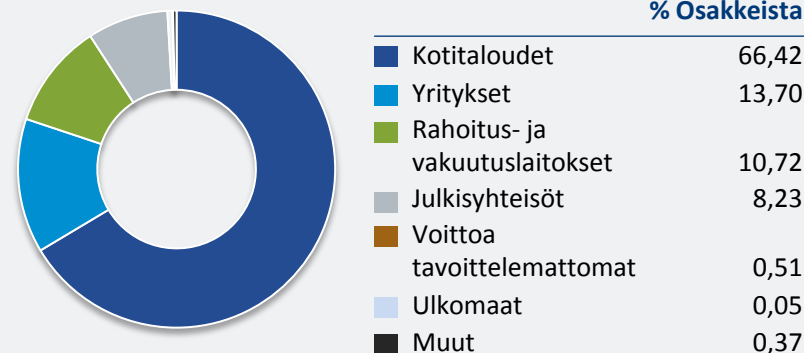
# TUNNUSLUVUT

	04/2014	04/2013
Oma pääoma per osake, €	0,50	0,48
Tulos / osake, laimennettu, €	-0,04	-0,06
Tulos / osake, laimentamaton, €	-0,04	-0,06
Tulos /osake, laimennettu Hybridilaina, €	-0,04	
Osakemäärä tilikaudella keskimäärin, 1 000 kpl	51 197	51 194
Osakemäärä tilikauden lopussa, 1 000 kpl	51 733	51 733
Osakeannit / vvk-vaihdot tilikaudella, 1 000 kpl	0	0
Osakemäärä, 1 000 kpl, laimennettuna	58 015	58 013
Oman pääoman tuotto, %	-5,14	-12,4
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,3	0,4
Bruttoinvestoinnit pysyviin vastaaviin, milj. €	3,5	17,1
Bruttoinvestoinnit liikevaihdosta, %	4,0	22,9
Korolliset velat, milj. €	56,7	66,6
Korolliset nettovelat, milj. €	38,4	54,0
Rahat ja rahoitusarvopaperit	13,6	8,6
Omavaraisuusaste, %	30,1	30,3
Oma pääoma sisältäen pääomalainan, milj. €	55,9	59,3
Omavaraisuusaste sisältäen pääomalainan, %	40,7	39,9
Henkilöstö keskimäärin	1 274	1 275

# ANKKURIOMISTAJA TUO VAKAUTTA

20 suurinta omistajaa		
31.5.2014		% Osakkeista
1	Treindex Oy	10,04 %
2	Koskenkorva Matti Olavi	8,31 %
3	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	8,23 %
4	Koskenkorva Maija Kristiina	7,21 %
5	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennia	6,7 %
6	Koskenkorva Mauno Juhani	3,17 %
7	Koskenkorva Mikko Matias	2,41 %
8	Johtopanostus Oy	1,99 %
9	Tampereen Seudun Osuuspankki	1,9 %
10	Malo Hanna Maria	1,9 %
11	Kumpu Minna Kristiina	1,9 %
12	Porkka Harri	1,84 %
13	Koskenkorva Karri Antero	1,74 %
14	Leino Satu Maria Helena	1,61 %
15	Koskenkorva Helena Anneli	1,43 %
16	Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	1,35 %
17	Haajanen Taru	1,28 %
18	Kari Malkavaara	1,17 %
19	Panostaja Oyj	0,89 %
20	Koskenkorva Pekka Juhani	0,84%

## Omistusjakauma 31.5.2014

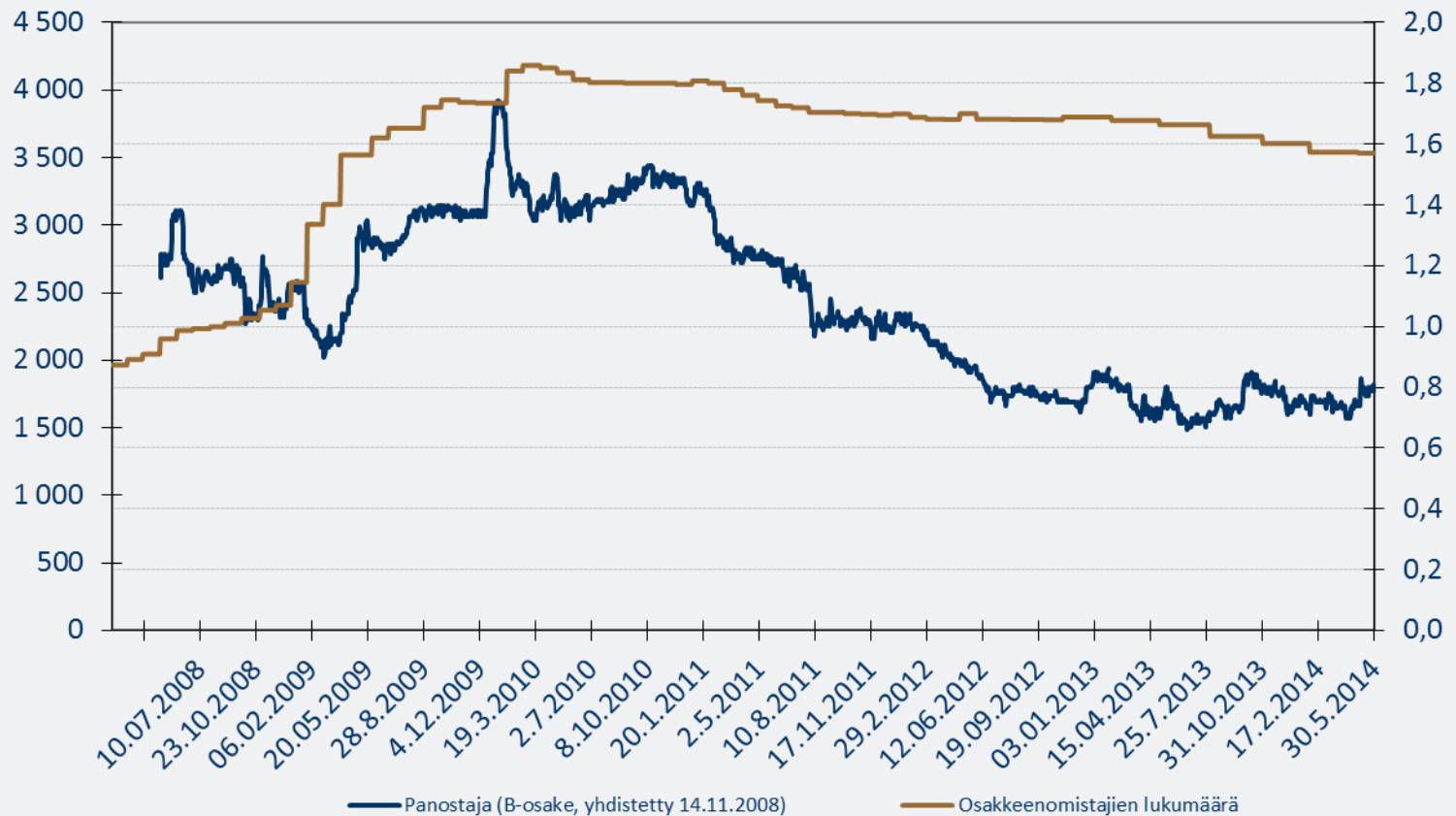


- Johdon omistus sisäpiirirekisterin mukaan yhteensä 846 040 kpl, 1,64% (ei sisällä omistusta Johtopanostus Oy:n kautta)
- Matti ja Maija Koskenkorvan sekä heidän lastensa omistusosuus yhteensä 31,8 % (sisältää omistuksen Treindex Oy:n kautta)

# LAAJA OMISTUSPOHJA

## OSAKKEEN KURSSIKEHITYS JA OSAKASMÄÄRÄN KEHITYS

01/2008–05/2014, OSAKKEENOMISTAJIA 3 533 KPL

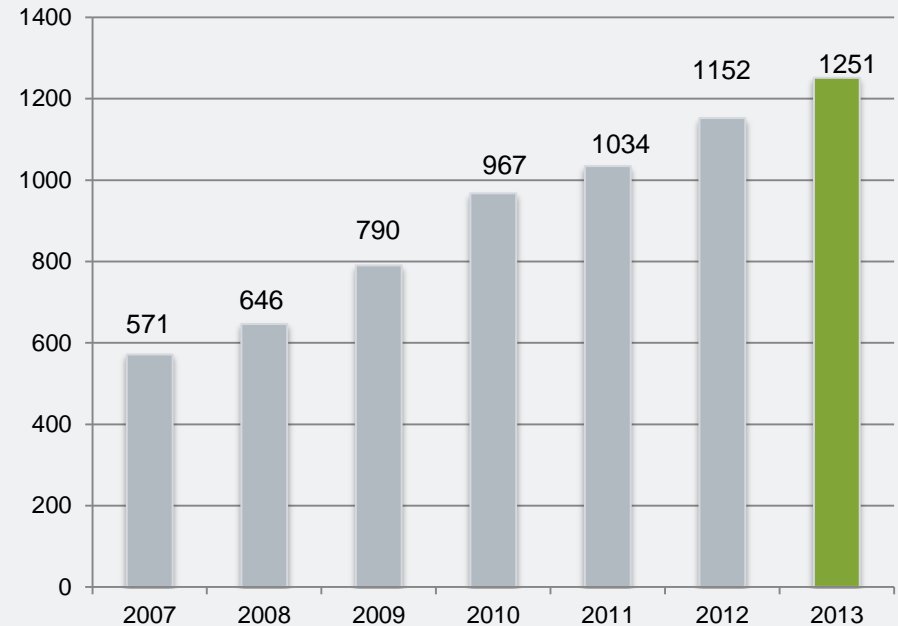


# PANOSTAJA KASVATTA JA TYÖLLISTÄÄ SUOMALAISTA PK-SEKTORIA

## Panostaja-konsernin liikevaihdon kehitys



## Panostaja-konsernin henkilöstömäärän kehitys





Omistamme ja kehitämme  
suomalaisia pk-yrityksiä.

**Juha Sarsama, toimitusjohtaja**

040 774 2099

juha.sarsama@panostaja.fi

**Simo Mustila, talousjohtaja**

044 220 3300

simo.mustila@panostaja.fi

[www.panostaja.fi](http://www.panostaja.fi)



# GRANO

**Digin ja printin toteuttaja.**




# Yhdessä olemme enemmän.



ovat 2.6.2014 alkaen

# GRANO

# Kaksi vahvaa yritystä

			
Liikevaihto 2013, milj. euroa *	35	16	51*
Henkilöstö ~ <i>Panostajan omistus 64,6 %</i>	335	115	450



\* Kopijyvän ja DMP:n liikevaihtoluvut vuodelta 2013 on yhdistetty. Yhdistetty luku on tilintarkastamaton.

# Investointien vuosi

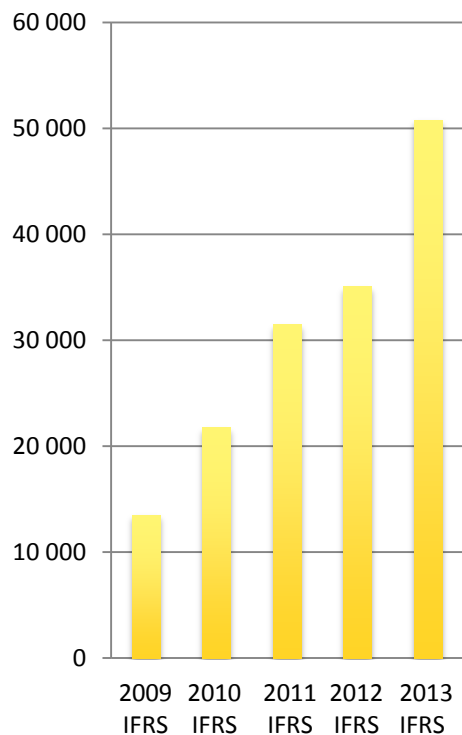
- Kopijyvä laajeni Lappeenrantaan syyskuussa 2013 ostamalla Mainos-PainoDuo Oy:n. Kaupan liikevaihtovaikutus vuositasolla oli noin 1 milj. euroa. 1)
- Kopijyvä laajensi tarjoomaansa myös kuluttajamarkkinoille ostamalla syyskuussa 2013 Kuvatkirjaksi.fi -palvelun.
- DMP osti Eriksen Oy:n painoliiketoiminnan helmikuussa 2014. Kaupan liikevaihtovaikutus vuositasolla oli noin 3,3 milj. euroa. 2)
- Kuopioon hankittiin kangastulostin, joka 3-kertaisti kankaiden tuotantokapasiteetin.
- Vallilaan hankittiin tasotulostin, lakkakone ja uusi leikkuri, jotka mahdollistavat kilpailun myös suurivolyymisissä suurkuvatutannoissa.

1) Mainos-PainoDuon liikevaihto vuonna 2012 oli 0,7 milj. euroa.

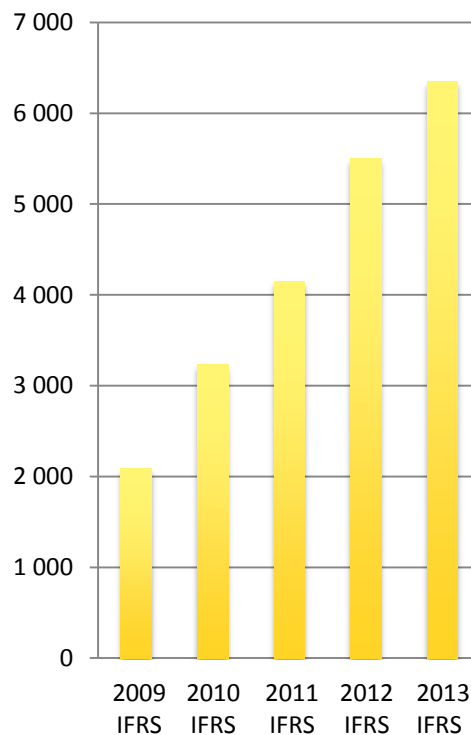
2) Eriksenin liikevaihto vuonna 2013 oli 3,3 milj. euroa.

# Toimintaa ohjaa kannattava kasvu

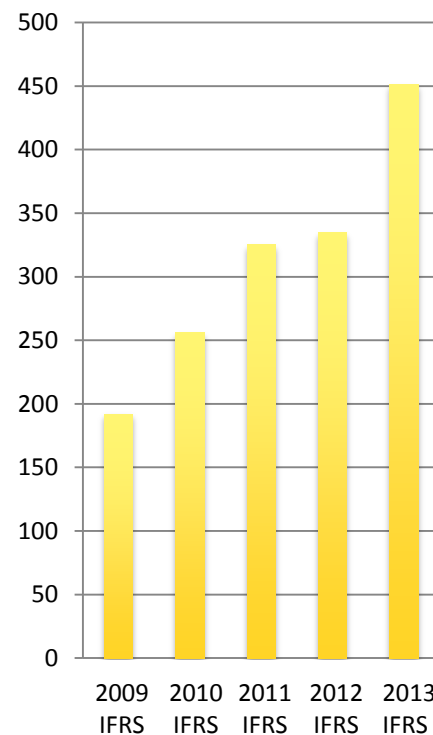
## Liikevaihto



## Liikevoitto



## Henkilöstömäärä



# Missio ja visio 2014

## — Missiomme on:

- Muutamme käsityksen siitä, mitä voimme tehdä asiakkaan menestyksen eteen.

## — Visiomme on:

- Halutuin kumppani ja seuratuin edelläkävijä.

# Strategia 2014



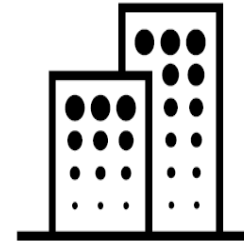
# Uusi palvelukategoriaajako



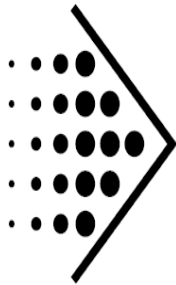
PAINOPALVELUT



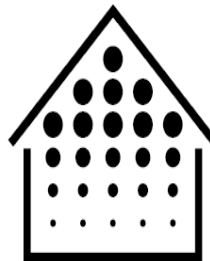
MARKKINOINNIN  
PALVELUT



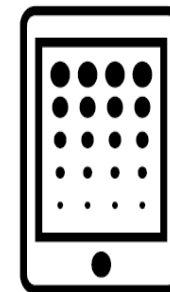
TAPAHTUMA- JA  
MYYMÄLÄPALVELUT



LOGISTIIKKA JA  
ULKOISTUKSET



RAKENTAMISEN JA  
TEOLLISUUDEN  
PALVELUT



SÄHKÖISET  
PALVELUT

# Alan kattavin palvelutarjonta

## — Painopalvelut

- Offsetpaino
- Digipaino
- Suurkuvat

## — Markkinoinnin palvelut

- Soveltava suunnittelu
- Digitaaliset tuotannot
- Reptyöt
- Kuvastudio
- Suoramarkkinointi

## — Tapahtumat ja myymälät

- Rakennesuunnittelu
- Myymäläratkaisut
- Tulosteet ja rakenteet

## — Logistiikka ja ulkoistukset

- Varastointi ja logistiikka
- Monistamojen ulkoistukset
- Markkinoinnin ulkoistukset

## — Rakentaminen ja teollisuus

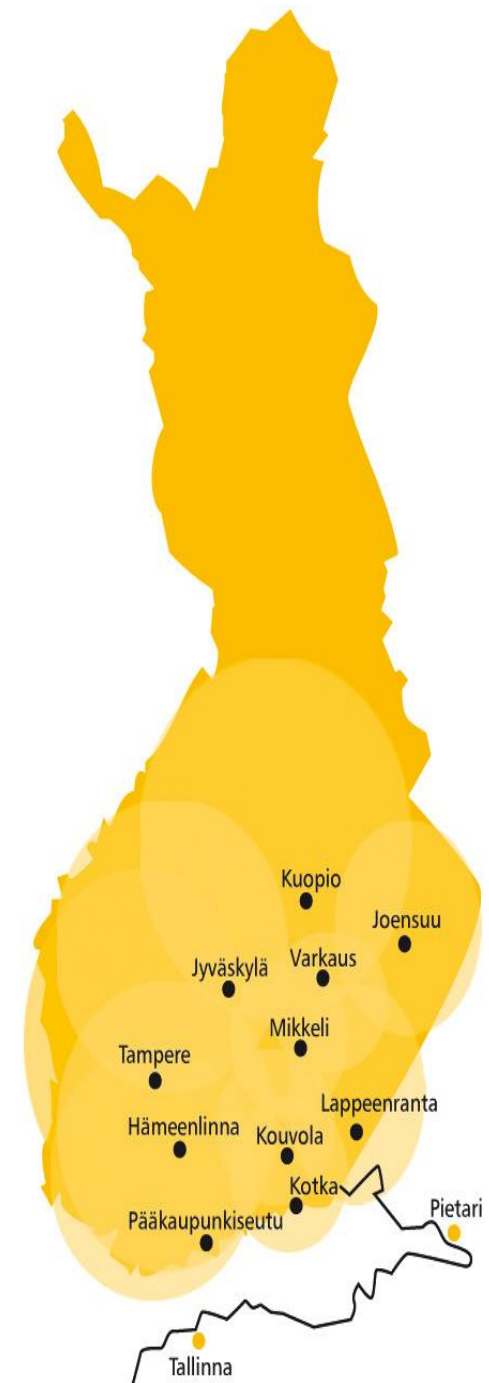
- Tekniset piirustukset
- Manuaalit
- Mikrokuvaus ja tallentaminen
- Käännöspalvelut

## — Sähköiset palvelut

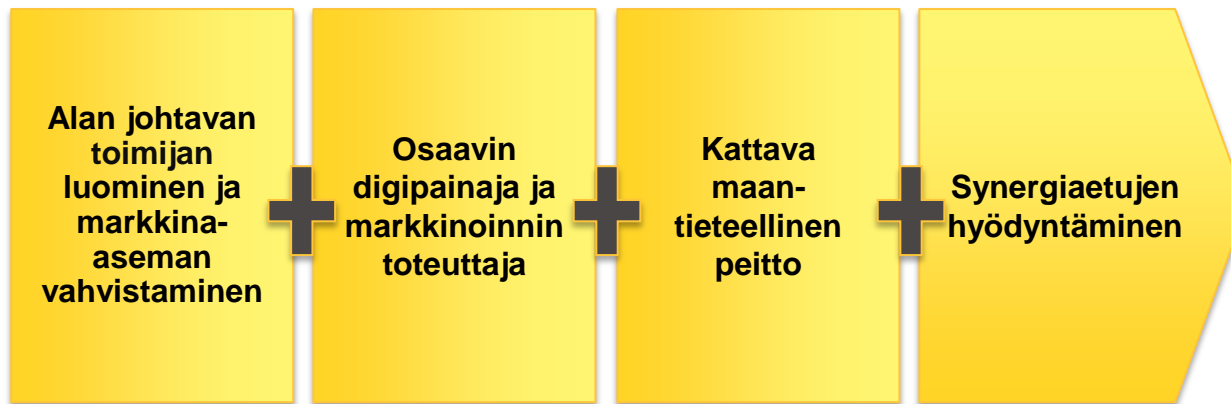
- Digtator-niminen markkinoinnin ohjausjärjestelmä
- SokoPro-niminen projektipankki
- Kuvatkirjaksi.fi -kuluttajapalvelu

# Valtakunnallisesti paikallinen

- 13 toimipistettä ympäri Suomen
- Tytäryhtiö Pietarissa ja osakkuusyhtiö Tallinnassa
- Pääkaupunkiseudulla kolme pistettä
- Joustava kapasiteetin hyödyntäminen
- Laajin myyntiorganisaatio
- Potentiaalinen toimittaja kaikille suomalaisille asiakkaille



# Synergiaetuja on jo saavutettu



- Yhtenäiset myyntisalkut
- Lisää myyntivoimaa ja tarjontaa suuremmille asiakkaille
- Keskitetty taloushallinto
- ICT: yhtenäinen tuotannonohjausjärjestelmä 8/2014
- Markkinointikulut: yhden brändin kulut
- Keskitetyt isommat tuotantoinvestoinnit: tasotulostin, kangastulostin
- Materiaalihankinnat keskitetty
- Tuotantoa keskitetty

# Markkinat Suomessa

## Markkinat

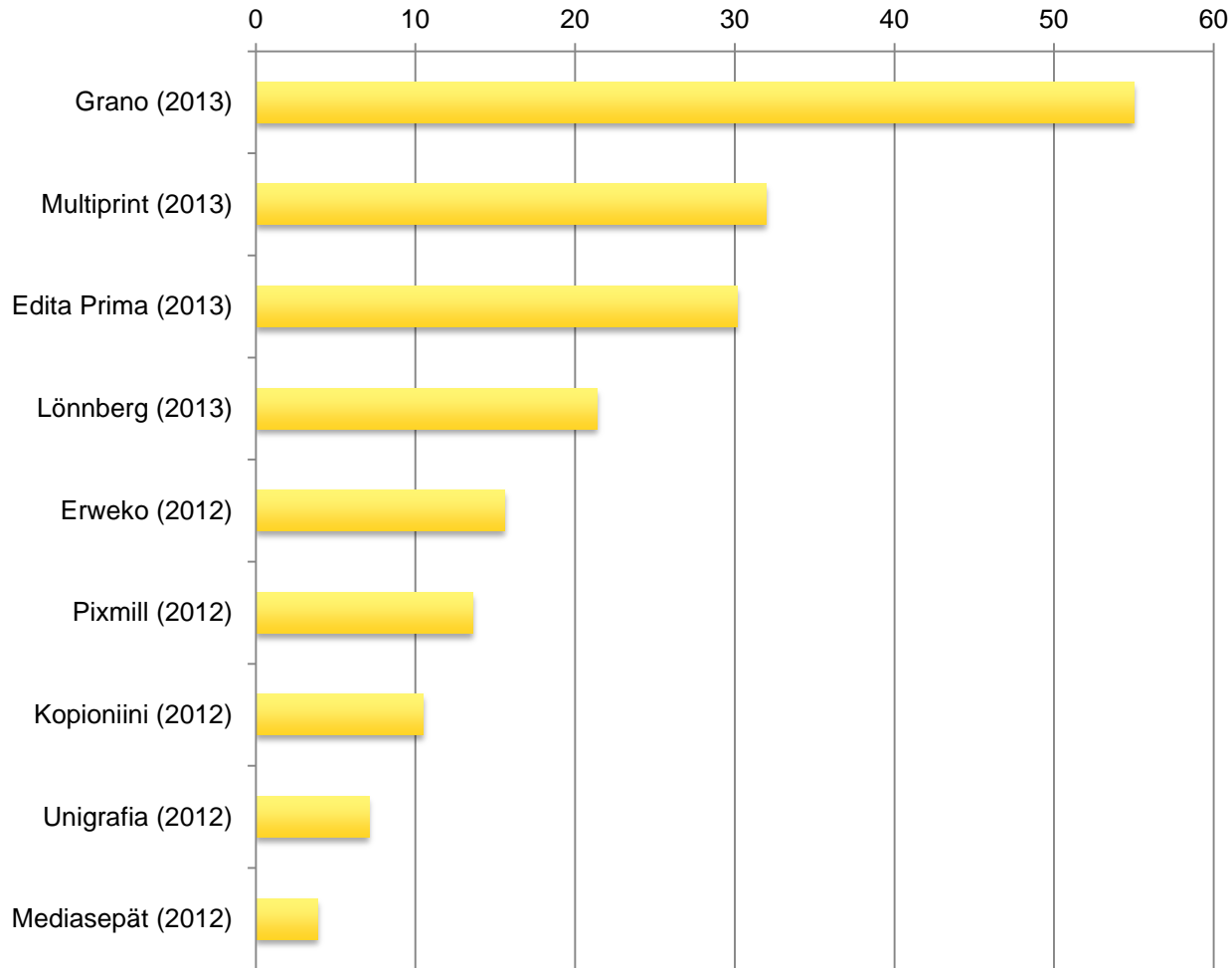
- Digitaalinen painaminen ei tule kokonaan syrjäyttämään offsetpainamista, vaan painomenetelmät erkanevat toisistaan tuotekohtaisesti. Molempia menetelmiä tarvitaan myös jatkossa.
- Digitaalisen painamisen liikevaihdon arvioidaan ylittävän offsetpainamisen v. 2020 mennessä.
- Alan konsolidaatiokehitys on voimakasta, pienet toimijat vähenevät.
- Suomi ja muut Pohjoismaat ovat edelläkävijöitä digitaalisissa paino- ja tulostamispalveluissa.

## Kasvun mahdollisuudet

- Tilaukset siirtyvät verkkoon ja pilvipalvelut tulevat myös painamiseen.
- Automaatioastetta on nostettu ja teknologia on yhä vaativampaa.
- Ympäristöystävällisyyden merkitys kasvaa edelleen.
- Digi on valtavirtaa.
- Painotuotteista halutaan personoituja.

# Suomen vahvin ja suurin

Liikevaihto, milj. euroa



**Huom.** Alan yhtiöiden välillä on merkittäviä kannattavuuseroja. Granon vuoden 2013 liikevaihto on pro forma ja sisältää myös DMP:n marraskuun 2012 liikevaihdon.

# Uudet, suuremmat asiakkaat ovat tyytyväisiä ja saavat uusia tuotteita

- OP-Ryhmä on tuorein asiakkuutemme.
  - “Homma lähti kivuttomasti liikkeelle heti vuodenvaihteesta, kuten oli suunniteltu. Arjesta tuli nopeasti sujuvaa. Koko markkinointimateriaalien varastoasia on meillä noussut uuteen arvoon”, kuvailee Timo Urho OP-Ryhmän markkinoinnista.
  - “Hyvä painotalokumppani sparraa ja kyseenalaistaa”, Timo Urho jatkaa.



# Miten vastaamme markkinoiden haasteisiin?

- Jatkamme erittäin aktiivista asiakastyötä.
- Kehitämme uusia tuotteita, joilla tehostamme asiakkaan prosessia ja positioimme itsemme uudestaan arvoketjulla.
- Luomme tehokkaimmat tuotantoputket.
- Jatkamme vahvaa investointia.
- Hyödynnämme kilpailuedut.
- Otamme täyden hyödyn irti uudesta brändistä.

# Panostaja omistajana

- Hallitusta täydennettiin vastaamaan muuttuvan liiketoiminnan haasteisiin.
- Uusia liiketoimintamahdollisuuksia tarkastellaan jatkuvasti – digitalisoituminen ja big data.
- Toteutettiin omistusosuuden kasvatus – osittainen recap.
- Grano-integraatio viedään läpi ja hyödynnetään aikaisemmat kokemukset – toimintamalli.

# Panostajan tavoitteet segmentille

- Grano-integraation läpiviennin varmistaminen ja synergiahyötyjen siirtäminen tulokseen.
- Markkina-aseman vahvistaminen edelleen – yritysostoja selvitetään laajasti.
- Investoinnit uusiin teknologioihin, kuten digitaalisiin palveluihin.
- Tavoitteena olla aktiivisesti mukana alan rakennusjärjestelyissä.

# KIITOS

**Mitä teemme yhdessä?**